

Nr 229.

Av herr **Stendahl**, om bemyndigande för Kungl. Maj:t att sätta tilläggstull å vissa varor.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 356 får jag anföra följande:

Det nuvarande ekonomiska läget i Sverige karaktäriseras av samma depression och brist på köplust, som råder över hela världen. Men dessutom har det svenska näringslivet fått sin speciella börda genom den övervärdering av den svenska valutan, som sker i samtliga de länder, med vilka Sverige har något större varuutbyte. Denna övervärdering visar sig däri, att man nu kan köpa t. ex. 100 Riksmark för cirka 6 kronor 50 öre, men i Tyskland köpa varor för dessa Mark, som i Sverige betinga ungefär 15 kronor. För Dollars äro motsvarande siffror 4: 30 och 5: 40, och för Pund 17: — och 21. Siffrorna äro beräknade enligt samma metod, som användes i den kungl. propositionen, och naturligtvis ej exakta. Följden härav blir, att den svenska industrien ej kan finna samma avsättning på hemmamarknaden som förut, och att exportindustrien ser de utländska marknaderna stängda.

Den börda, som härigenom lagts på det svenska näringslivet utöver den, som vilar på andra staters, skulle otvivelaktigt effektivast borttagas därigenom, att Sverige i marknaden uppköpte tillräckligt med främmande valutor för att pressa ned det internationella värdet på svenska kronor, eller genom eventaella exportkrediter, som kunna tänkas ge ungefär samma resultat. Huruvida och i vilken mån vårt land för närvarande kan och bör taga de risker, som äro förenade med ett sådant ingripande, saknar jag emellertid anledning att här närmare ingå på.

Mycket skulle emellertid vara vunnet, om åtminstone hemmamarknaden kunde skyddas mot konkurrens från de länder, vilkas valutor äro mest deprecierade. Under vissa förutsättningar är detta möjligt genom förhöjt tullskydd, och på denna väg har Kungl. Maj:t gått. Nyttan av dessa tullar skulle visa sig på så sätt, att den svenska industrien däri-

genom skulle kunna bereda flera arbetstillfällen än nu. Granskar man emellertid den kungl. propositionen, finner man, att de tullar, som föreslagits till höjning, nu utgå med 5 à 10 procent av varans värde, ibland mindre. Höjningen innebär således blott, att ytterligare 5 à 10 procent läggas på varorna, och kommer således endast att minska förlusten för innehavare av större lager, men knappast att skapa nya arbetstillfällen.

Det synes mig därför lämpligt, att riksdagen, som vid nuvarande tidpunkt torde hava svårt att så väl bedöma den av Kungl. Maj:t så sent till riksdagens prövning hänskjutna invecklade frågan som även att förutse den närmaste framtidens politiska händelser, inom vissa noggrant fastställda gränser måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att under tiden intill dess att frågan vid nästkommande riksdag åter kan komma under riksdagens prövning, åsätta tilläggstullar å varor tillverkade inom länder med starkt deprecierade valutor. Ett dylikt tullskydd bör enligt min mening lämnas de inhemska industrier av större nationell betydelse, vilka verkligen äro utsatta för konkurrens från länder med svårt deprecierade valutor, och för vilka detta bleve till verkligt gagn och därigenom även ett medel till arbetslöshetens bekämpande. Dessa industrier äro järnindustrien, tillverkningarna av olika slags järnmanufaktur samt verkstadsindustrien.

Några principiella invändningar mot att riksdagen giver Kungl. Maj:t ett dylikt bemyndigande, synes mig icke med fog kunna göras, enär den föreliggande situationen är av alldeles osedvanlig karaktär. Det kan ock erinras därom, att Kungl. Maj:t senast av innevarande riksdag erhållit bemyndigande att under tid, då riksdagen ej är samlad samt under särskilt angivna förhållanden åsätta tilläggstullar å från visst land kommande varor.

Jag får således hemställa,

att riksdagen utöver vad som sägs i riksdagens skrivelse nr 116 av detta år måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att under noggrant aktgivande på vidkommande näringsgrenars verkliga behov av skyddsåtgärder, under tiden efter innevarande riksdags utgång och intill dess ny riksdag sammanträder, i den mån gällande handelsfördrag icke därför lägga hinder i vägen, åsätta tilläggstullar å varor tillverkade inom länder med starkt deprecierad valuta och hörande under någon av grupperna

1) Järn- och stålvaror samt arbeten därav,

2) maskiner, apparater och redskap, ej elektriska, varjämte sagda tilläggstullar icke må utgå med högre belopp än de som motsvara 300 procent av nu utgående tullsatser.

Beslut om dylik tilläggstull skall underställas näst sammanträdande riksdag inom tio dagar efter riksdagens öppnande och gäller, där riksdagen icke godkänner detsamma oförändrat, högst tio dagar efter det riksdagen fattat sitt beslut i frågan.

Stockholm den 10 maj 1921.

Sten Stendahl.
